פסחים יט. (ש4 מהסוף) עד כ. (ש2 מסוף הצרות)

ביאורי מושגים

חיבת הקודש - כל אוכל צריך שיבוא עליו משק'ה כדי שיקבל טומאה. חפצים העומדים ליקרב אינם צריכים הכשר והרי הם מוכשרים (ר"ל הסתפק האם דין זה הינו כאילו הוכשרו ולכן אם נטמאו גם יטמאו או שזה מועיל רק לפסול את הקודש אבל לא כדי להפוך אותו לטמא ממש).

טומאת ידים - למרות שעקרונית אין מצב שבו חלק מגופו של האדם יהיה טהור וחלק אחר טמא, חכמים גזרו שסתם ידים שלא שמרו על נקיות (או שנגעו במשקין טמאים) יהיו טמאות בדרגת שני לטומאה. גזירה זו לא נגזרה במקדש עצמו.

המשנה בעדיות

מחט טמאה שנמצאה בתוך פרה שחוטה:

נמצאה בתוך הקיבה: השוחט וסכין השחיטה - טהורים, בשר הפרה - טמא,

ר"ע: מכך שהבשר לא טימא את הידיים אנו למדים שאין דין טומאת ידיים במקדש (עיין ביאור מושגים).

נמצאה בתוך הצואה שבמעי: גם הבשר טהור.

מדוע הצואה לא מטמאת את בשר הפרה:

רב אדא בר אהבה: כיוון שהיא כבר קשיחה.

רב אשי: כיוון שהיא סרוחה.

כיצד הוכשר הבשר: הפרה הועברה בנהר סמוך לשחיטה ורגליה עדיין רטובות

לא ניתן לומר שהפרה הוכשרה ב:
דם השחיטה - כיוון שאינו מכשיר.
מי בית המטבחיים - כיוון שגם הם אינם מכשירים.
חיבת הקודש - חיבת הקודש מועילה לטמא את הבשר אבל יש לנו ספק האם היא מועילה כך שהבשר יטמא בשר אחר.
עוד בחייה - לא ניתן להכשיר בע"ח חי.

מדוע ר"ע לא ציין גם שאין טומאת כלים במקדש:

רב: הפסק שאלי מתייחס ר"ע נשנה קודם גזירת כלים,

דברי רב נדחו - גזירת כלים וגזירת ידים נגזרו באותו זמן.

רבא: כלים נטמאים רק ממשקים (ולא מאוכלים או מכלים אחרים), כאן יש בשר ולא משקה. (לכן גם בלי פטור הכלים שבמקדש הכלי לא היה נטמא).

על איזו מחט מדובר:

רב: מחט שנטמאה מטמא מת (והרי היא אב הטומאה) והיה בה סימן ולפי הסימן האדם מכיר בה.

העזרה נחשבת רה"ר ולכן למרות שיש ספק אם הסכין נגע במחט אנו מטהרים מספק.

ריב"א: מחט שנכנסה לפי הבהמה מחוץ לירושלים ומאז פי הבהמה היה חסום.

סתם כלים שנמצאו:
בירושלים - טהורים
מחוץ לי-ם - טמאים מדרבנן.
מחט זו נחשבת כנמצאה מחוץ לירושלים.

כשיש ספק האם הטומאה נגעה בחפץ

ברה"ר: החפץ טהור.

ברה"י: אם יש בו דעת לישאל: החפץ טמא.
אם אין בו דעת לישאל: החפץ טהור.

כשהמעשה נעשה בידי האדם זה נחשב כיש בו דעת להשאל.

רוק וחפץ שאיננו יודעים את מקורם

בירושלים: טהורים. מחוץ לירושלים: טמאים.

במקרים אלו יש חזקת טומאה ומטמאים גם בירושלים:

1. רוק שנמצא בשוק העליון (שבו מסתובבים הזבים).
2. כלים שנמצאו בדרך הכניסה למקוה ובצידי הדרכים שם.

©עמיחי גורדין והראל שפירא-ישיבת הר עציון